

PART 2

ACTION FOR DAMAGES IN CASE OF UNLAWFUL EXERCISE OF CONTROL IN A GROUP OF COMPANIES

ŞİRKETLER TOPLULUĞUNDA
HÂKİMİYETİN HUKUKA AYKIRI
KULLANILMASI DURUMUNDA
TAZMİNAT DAVASI

FATIMA ELİTOK

PART 2

ABSTRACT | ÖZET

This article's main goal is to examine the liability regime under Turkish law that results from the wrongful exercise of control and to lay out the compensation claims that the groups whose interests are harmed by the shareholding constitute against the controlling company and its executives.

Makalenin temel amacı; Türk hukukunda hâkimiyetin hukuka aykırı kullanılmasından doğan sorumluluk rejimini incelemek ve ortaklık dolayısıyla menfaati ihlal edilen grupların hâkim şirkete ve yöneticilerine karşı öne sürebilecek olduğu tazminat taleplerini ortaya koymaktır.

KEYWORDS | ANAHTAR KELİMELE

Group Of Companies, Control, Controlling Company, Subsidiary Company, Abuse Of Control.

Şirketler Topluluğu, Hâkimiyet, Hâkim Şirket, Bağlı Şirket, Hâkimiyetin Kötüye Kullanılması.

I. INTRODUCTION

Although there is no definition of a group of companies in the TCC, based on some provisions of the TCC, it can be said that a group of companies is a legal structure consisting of at least two companies, one of which is a dominant company and the other is a subsidiary company, and between which there is a relationship of dominance¹. The coming together of companies in different ways in order to establish an economic union with each other has brought the relationship between the parent company and the subsidiary company to the agenda, and this situation has raised the concern that the interests of the subsidiary company will take a back seat to the parent company.

The regulations regarding the group of companies are basically shaped around the concept of dominance. In order for the business to achieve its economic goals, the TCC's existing system permits the exercise of dominance through certain channels, such as equalization, but certain limitations are introduced in order to protect the interests of the subsidiary company against the interests of the group.

In this article, firstly, the concept of dominance, which is the central concept of the

I. GİRİŞ

TTK'da şirketler topluluğuna ilişkin bir tanım bulunmamakla birlikte, bazı TTK hükümlerinden hareketle; birisi hâkim, diğeri bağlı en az iki ortaklıktan oluşan ve aralarında hâkimiyet ilişkisi bulunan şirketlere ilişkin hukuki bir yapı olduğu söylenebilir¹. Birbiriyle ekonomik birlik kurmak amacıyla şirketlerin farklı şekillerde bir araya gelmesi, hâkim şirket-bağlı şirket ilişkisini gündeme getirmiş, bu durum ise bağlı şirketin menfaatinin hâkim şirket karşısında geri planda kalması endişesini ortaya çıkarmıştır.

Şirketler topluluğuna ilişkin düzenlemeler temelde, hâkimiyet kavramı etrafında şekillenmektedir. TTK'da şirketler topluluğuna ilişkin öngörülen mevcut rejimde ortaklığın ekonomik amaçlarını gerçekleştirebilmesi için denkleştirme gibi birtakım vasıtalarla hâkimiyetin kullanılabilmesine izin verilmiş, ancak bazı sınırlamalar getirilerek bağlı şirket menfaatlerinin topluluk menfaati karşısında korunması amaçlanmıştır.

Bu makalede ilk olarak, şirketler topluluğunun tanımı ve unsurları doğrultusunda topluluğun merkez kavramı olan hâkimiyet kavramı üzerinde durulacak, ardından hâkimiyetin hukuka aykırı kullanılması ve bundan doğan kaybin denkleştirilmesi kavramları tartışılacaktır.

group of companies, will be discussed in line with the definition and elements of the group of companies, and then the concepts of unlawful exercise of dominance and compensation for the loss arising therefrom will be discussed. In the following part of the article, the compensation claims arising from the abuse of dominance by not compensating the loss arising from the direction and instruction, and the compensation claim that may be asserted in the liability arising from the damages caused by the structural decisions taken in the subsidiary company will be examined under three separate headings.

II. CORPORATE GROUP

A. Definition and Elements of a Group of Companies

Although there is no definition of a group of companies in the Turkish legislation, based on Article 195 of the TCC, a group of companies may be defined as a group of companies that are directly or indirectly affiliated with the parent company. Although there are many definitions in the doctrine, the common point of these definitions is that they are based on the management of the parent and subsidiary companies in line with a certain policy².

caktır. Makalenin devamında ise, hâkim şirket karşısında yer alan menfaat gruplarının öne sürebilecek oldukları taleplerden, yönlendirme ve talimattan kaynaklanan kaybin denkleştirilmemesi suretiyle hâkimiyetin kötüye kullanılmasından doğan tazminat talepleri ve bağlı şirkette yapısal kararlar alınması sebebiyle meydana gelen zararlardan doğan sorumlulukta ileri sürülebilecek olan tazminat talebi üç ayrı başlık altında incelenecektir.

II. ŞİRKETLER TOPLULUĞU

A. Şirketler Topluluğunun Tanımı ve Unsurları

Şirketler topluluğunun Türk mevzuatında tanımı yapılmamakla birlikte, TTK m. 195'ten hareketle şirketler topluluğu, hâkim şirkete doğrudan ve dolaylı olarak bağlı olan şirketlerin oluşturduğu topluluk şeklinde tanımlanabilir. Doktrinde birçok tanım yapılmış olmakla birlikte, hâkim ve bağlı şirketlerin belirli bir politika doğrultusunda yönetilmesinin esas alınması bu tanımların ortak noktasıdır². Türk hukukunda, şirketler topluluğunun tü-

FOOTNOTE

¹ Article 195 of the Turkish Commercial Code (TCC).

² Fatma Beril Özcanlı, Unlawful Exercise of Dominance in a Group of Companies, 1st Edition, İstanbul 2021, p. 427.

DİPNOT

¹ Türk Ticaret Kanunu (TTK) m.195 (Madde numaralarına metnin içinde yer verilebilir.).

² Fatma Beril Özcanlı, Şirketler Topluluğunda Hâkimiyetin Hukuka Aykırı Kullanılması, 1.Baskı, İstanbul 2021, s. 427.

PART 2

Under Turkish law, although it is accepted that a group of companies does not have a legal personality³, it does not have organs independent from its constituent companies and does not have a separate management organization.

In order for the group of company's provisions to be applicable, the elements set forth in the TCC must be present. In order to clarify this issue, it is necessary to first define the concepts of dominant company and subsidiary company. A subsidiary company is a commercial company that is directly or indirectly dominated by one of the methods set forth in Article 195/1 of the TCC, while a controlling company is a company that dominates another company.

Regarding the elements of a group of companies, some authors accept the classification of formal and functional elements. Accordingly, the formal elements are the actors and number of the group of companies. For the formation of a group of companies, it is accepted that there must be a dominant commercial company and at least two commercial companies that are directly or indirectly affiliated to it. As a functional element, the element of dominance is accepted, and due to the importance of this concept, it should be analyzed under a separate heading.

B. Unlawful Exercise of Dominance and Loss Equalization

1. Control, the Concept of Unlawful Exercise of Control and the Liability Regime Under the TCC

The concept of control, which is the most fundamental element of the group of companies, means that the controlling company may intervene in the subsidiary company through the methods stipulated in the law. This situation, on the other hand, poses the danger of unlawful exercise of control and the controlling company's influence over its subsidiaries. For this reason, the TCC imposes limitations on the exercise of dominance and provides for a special liability regime based on the unlawful exercise of control.

The liability arising from the unlawful exercise of control has been positively regulat-

ed under Article 202 of the TCC. Therefore, situations that exceed the scope of this provision will constitute unlawfulness. Art. 195 of the TCC regulates the manner in which control may be established, and Art. 202 of the TCC prohibits the unlawful exercise of control. In terms of the consequences of the unlawful exercise of control, the TCC introduces a regulation based on the intensity of the participation in terms of the consequences of the unlawful exercise of control, adopts a distinction between partial control and full control, and allows the controlling company to exercise its control in parallel with the intensity of the control. In light of this regulation, in the case of complete control, the instructions of the controlling company that cause losses are permitted, provided that they do not render the subsidiary company insolvent. In the case of partial control, the unlawful exercise of such control is prohibited in principle.

Şirketler topluluğu hükümlerinin uygulanabilmesi için TTK'da yer alan unsurların mevcut olması gerekmektedir. Bu hususun açıklığa kavuşturulması için öncelikle, hâkim şirket ve bağlı şirket kavramlarının tanımlanmasını gerektirmektedir. Bağlı şirket, TTK m. 195/1'de yer alan yöntemlerden biriyle üzerinde doğrudan veya dolaylı olarak hâkimiyet kurulan ticaret şirketi, hâkim şirket ise; diğer şirketi hâkimiyeti altında tutan şirketi ifade etmektedir.

Şirketler topluluğunun unsurları konusunda ise bazı yazarlarca şekli ve işlevsel unsur sınıflandırılması kabul edilmektedir. Buna göre şekli unsurlar, şirketler topluluğunun aktörleri ve sayısıdır. Topluluğun oluşması için, hâkim konumda olan bir ticaret şirketi ile birlikte ona doğrudan veya dolaylı olarak bağlı bulunan en az iki ticaret şirketinin bulunması gerektiği kabul edilmektedir. İşlevsel unsur olarak ise, hâkimiyet unsuru kabul edilmiş olup bu kavramın ihtiva ettiği önem sebebiyle ayrı bir başlık altında incelenmesi gerekmektedir.

B. Hâkimiyetin Hukuka Aykırı Kullanılması ve Kaybın Denkleştirilmesi

1. Hâkimiyet, Hâkimiyeti Hukuka Aykırı Kullanma Kavramı ve TTK'da Öngörülen Sorumluluk Rejimi

Şirketler topluluğunun en temel unsuru olan hâkimiyet kavramı, hâkim şirketin kanunda öngörülen yöntemler aracılığıyla bağlı şirkete müdahalede bulunabilmesi anlamına gelmektedir. Bu durum ise, hâkimiyetin hukuka aykırı kullanılabilmesi ve hâkim şirketin bağlı şirketleri etkisi altına alabilmesi tehlikesini doğurmaktadır. Bu sebeple TTK'da hâkimiyetin kullanımına sınırlamalar getirilmiş ve hâkimiyetin hukuka aykırı kullanımını esas alan özel bir sorumluluk rejimi öngörülmüştür.

Hâkimiyetin hukuka aykırı kullanılmasından doğan sorumluluk, TTK m. 202 ile pozitif bir düzenlemeye kavuşturulmuştur. Dolayısıyla

ed under Article 202 of the TCC. Therefore, situations that exceed the scope of this provision will constitute unlawfulness. Art. 195 of the TCC regulates the manner in which control may be established, and Art. 202 of the TCC prohibits the unlawful exercise of control. In terms of the consequences of the unlawful exercise of control, the TCC introduces a regulation based on the intensity of the participation in terms of the consequences of the unlawful exercise of control, adopts a distinction between partial control and full control, and allows the controlling company to exercise its control in parallel with the intensity of the control. In light of this regulation, in the case of complete control, the instructions of the controlling company that cause losses are permitted, provided that they do not render the subsidiary company insolvent. In the case of partial control, the unlawful exercise of such control is prohibited in principle.

Article 202 of the TCC regulates unlawfulness in two categories. Art. 202/1 of the TCC regulates the intervention of the parent company in the management of the subsidiary company, and Art. 202/2 of the TCC regulates the important decisions taken by the general assembly of the subsidiary company, which are not clearly justified for the subsidiary company. The situations regulated under both Art. 202/1 and Art. 202/2 do not directly constitute a violation of law. The failure of the members of the subsidiary company's board of directors to act with due care while following the parent company's instructions and the failure to make up for this loss by causing a loss to the subsidiary company are the elements that make the situations listed under Art. 202/1 of the TCC illegal. The situations listed in Art. 202/2 of the TCC are not directly unlawful. However, in the event that the controlling company actually exercises its dominance in taking these decisions and there is no justifiable reason for the subsidiary company to take such a decision, unlawful exercise of dominance will be in question.

2. Loss and Loss Compensation

Under Turkish law, as a rule, the controlling company may not exercise its dominance in such a way as to cause loss to the subsidiary company; however, in the event that the subsidiary company suffers a loss, liability will not arise immediately⁴. Article 202 of the TCC stipulates that the parent company

bu hükmün kapsamını aşan haller hukuka aykırılık oluşturacaktır. TTK m. 195 ile hâkimiyetin ne şekilde tesis edilebileceği düzenlenmiş olup TTK m. 202'de ise, hâkimiyetin hukuka aykırı kullanılması yasaklanmıştır. TTK'de hâkimiyetin hukuka aykırı kullanılmasının sonuçları bakımından iştirakin yoğunluğunu esas alan bir düzenleme getirilerek, kısmi hâkimiyet ve tam hâkimiyet şeklinde bir ayırım benimsenmiş; hâkimiyetin yoğunluğuna paralel olarak hâkim şirkete hâkimiyetini uygulama imkânı tanınmıştır. Bu düzenleme ışığında, tam hâkimiyet durumunda hâkim şirketin kayıp doğurucu nitelikteki talimatlarına, bağlı şirketi borca batık hale getirmemesi şartıyla izin verilmiştir. Kısmi hâkimiyet durumunda ise, hâkimiyetin hukuka aykırı olarak kullanılması kural olarak yasaklanmıştır.

TTK m. 202'de hukuka aykırılık iki kategoria ele alınmıştır. TTK m. 202/1'de, hâkim şirketin bağlı şirket yönetimine müdahalesi düzenlenmiş, m. 202/2'de ise bağlı şirket genel kurulunca alınan, bağlı şirket bakımından açıkça haklı bir sebebi olmayan önemli nitelikteki kararlar düzenlenmiştir. Gerek m. 202/1 gerekse m. 202/2'de düzenlenen haller, doğrudan hukuka aykırılık teşkil etmemektedir. TTK m. 202/1'de sayılan halleri hukuka aykırı hale getiren unsurlara bakıldığında, hâkim şirket tarafından verilmiş talimat doğrultusunda hareket edilirken bağlı şirket yönetim kurulu üyelerinin özen borcuna uygun hareket etmemesi ve söz konusu hareketin bağlı şirkette bir kayıp meydana getirilerek bu kaybın denkleştirilmemesi yer almaktadır. TTK m. 202/2'de sayılan haller de doğrudan hukuka aykırı değildir. Ancak bu kararların alınmasında hâkim şirketinin hâkimiyetini fiilen kullanması ve bağlı şirket bakımından bu yönde bir karar alınmasının hiçbir haklı sebebi bulunmaması durumunda, hâkimiyetin hukuka aykırı kullanılması söz konusu olacaktır.

2. Kayıp ve Kaybın Denkleştirilmesi

Türk hukukunda kural olarak hâkim şirket tarafından hâkimiyet, bağlı şirketi kayba uğratacak şekilde kullanılamamaktadır; ancak bağlı şirketin kayba uğraması durumunda sorumluluk hemen doğmayacaktır⁴. TTK m. 202'de, hâkim şirketin bağlı şirkette neden ol-

DİPNOT

³ Hasan Pulaşlı, "Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Şirketler Topluluğunun Temel Nitelikleri ve Hâkim Şirketin Güven Sorumluluğu", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XI, S. 1, 2007, s. 263.

⁴ Türk Ticaret Kanunu (TTK) m.202.

FOOTNOTE

³ Hasan Pulaşlı, "According to the Draft Turkish Commercial Code, the Basic Qualifications of the Corporate Group and the Trust Liability of the Dominant Company", Gazi University Journal of Faculty of Law, C. XI, S. 1, 2007, p. 263.

⁴ Article 202 of the Turkish Commercial Code (TCC).

PART 2

shall not be liable for the unlawful exercise of dominance if it compensates for the loss caused to the subsidiary company until the end of that activity year. According to the doctrine that accepts equalization as a ground for compliance with the law, equalization renders the acts and transactions in question unlawful⁵. According to the contrary view, unlawfulness arises with the realization of the loss-causing direction⁶. For this reason, equalization does not render the act or transaction in question unlawful, but eliminates the liability arising from the unlawful exercise of control.

In the TCC, equalization is only allowed if the subsidiary company suffers a loss as a result of an objective that serves the community's interests and the loss is measurable⁷. It is not possible to benefit from the possibility of equalization for an act or transaction that benefits third parties⁸.

III. COMPENSATION CLAIMS IN CASE OF UNLAWFUL EXERCISE OF AUTHORITY

A. General

The ultimate aim of the legal regulations on the group of companies is to prevent the unlawful exercise of the dominant company's control over the subsidiary company. It is important to determine who will be liable in this case, the nature of the responsibility,

duğu kaybı o faaliyet yılı sonuna kadar denkleştirilmesi durumunda hâkimiyetin hukuka aykırı kullanımı sebebiyle sorumlu olmayaacağı öngörülmüştür. Doktrinde denkleştirmeyi hukuka uygunluk sebebi olarak kabul eden görüşe göre denkleştirme, söz konusu eylem ve işlemleri hukuka aykırı olmaktan çıkarmaktadır⁵. Aksi görüşe göre ise, hukuka aykırılık kayıp doğurucu yönlendirmenin gerçekleşmesi ile doğmaktadır⁶. Bu sebeple denkleştirme, söz konusu eylem ya da işlemi hukuka aykırı olmaktan çıkarmamakta ancak hâkimiyetin hukuka aykırı kullanılmasından doğan sorumluluğu ortadan kaldırmaktadır.

TTK'da denkleştirmeye, sadece bağlı şirketin topluluk menfaatini gözetken bir amaç sonucunda kayba uğratılması ve kaybın ölçülebilir olması şartıyla izin verilmektedir⁷. Üçüncü kişilerin yararını gözetken bir eylem ve işlem için denkleştirme imkanından yararlanılabilmesi ise mümkün değildir⁸.

III. HÂKİMİYETİN HUKUKA AYKIRI KULLANILMASI DURUMUNDA TAZMİNAT TALEPLERİ

A. Genel

Şirketler topluluğu hakkında yapılmış olan kanuni düzenlemeler ile nihai olarak amaçlanan, hâkim şirketin bağlı şirket üzerindeki hâkimiyetini hukuka aykırı kullanmasının engellenmesidir. Hâkimiyetin hukuka aykırı kullanılması halinde, bu durumun kimler

its guiding principles, and who may assert the claims arising from the responsibility in the event that the dominance is taken advantage of unlawfully.

B. Claim for Compensation of Company Damage that may be asserted in Partial Dominance Pursuant to Art. 202/1 TCC

1. Liability for Failure to Equalize Losses in Partial Control

Article 202/1 of the TCC stipulates that a legal entity or undertaking shall be held liable for the damages caused by the direction of another legal entity and shall indemnify such damages. Different opinions have been put forward in the doctrine regarding the nature of the liability arising from Art. 202/1 TCC.

According to the German doctrine, the liability of the controlling company and its legal representatives is a consequential liability that does not require fault, is based on non-compensation and arises from direction⁹. According to this view, the controlling company and the board of directors of the subsidiary company are not organs of the subsidiary company and are not authorized to give instructions. This view is criticized on the basis that it is not necessary to have a formal organ title in order to be subject to organ liability.

Another view advocated in the German doctrine is that the legal relationship between the controlling company and its subsidiaries is a legal relationship arising from the law and has unique characteristics¹⁰. The reason why the liability of the controlling company regulated under Art. 202/1 TCC is based on the principle of a performance-based debt relationship is that the controlling company and its subsidiaries are not in the position of any third party and there is a transactional contact between them that creates a special bond¹¹.

According to the view of organ liability advocated in German law, in the event that the controlling company interferes with the management of the subsidiary company by giving directions, it is argued that the directors of

açısından sorumluluk doğuracağı, sorumluluğun niteliği, esasları ve sorumluluktan doğan talep haklarının kimler tarafından ne şekilde ileri sürülebileceğinin belirlenmesi gerekmektedir.

B. TTK m. 202/1 Uyarınca Kısmi Hâkimiyette İleri Sürülebilecek Olan Şirket Zararının Tazmini Talebi

1. Kısmi Hâkimiyette Kaybın Denkleştirilmemesinden Doğan Sorumluluk

TTK m. 202/1'de bir tüzel kişi veya teşebbüsün, başka bir tüzel kişiyi yönlendirmesi suretiyle verdiği zararlardan sorumlu tutularak bu zararı tazmin etmesi öngörülmektedir. TTK m. 202/1'den kaynaklanan sorumluluğun niteliği hakkında doktrinde farklı görüşler öne sürülmüştür.

Alman doktrininde sorumluluğun niteliğinin haksız fiil olduğunu savunan görüşe göre hâkim şirket ve kanuni temsilcilerinin sorumluluğu, kusur aranmayan, denkleştirmenin yapılmamasına dayanan ve yönlendirmeden kaynaklanan bir netice sorumluluğudur⁹. Bu görüşe göre hâkim şirket ve hâkim şirket yönetim kurulu, bağlı şirketin bir organı değildir ve talimat verme yetkisi de yoktur. Bu görüş, organ sorumluluğuna tabi tutulmak için mutlaka şekli organ sıfatına sahip olmanın gerekli olmaması temelinde eleştirilmektedir.

Alman doktrininde savunulan bir diğer görüş ise, hâkim şirket ve bağlı şirket arasındaki hukuki ilişkinin kanundan doğan ve kendine özgü nitelikleri olan bir hukuki ilişki olduğudur¹⁰. Hâkim şirketin TTK m. 202/1'de düzenlenen sorumluluğunun edime bağlı borç ilişkisi esasına dayandırılma sebebi, hâkim şirket ve bağlı şirketlerin herhangi bir üçüncü kişi konumunda olmamaları ve aralarında özel bir bağ doğuran işlemsel temasın var olmasıdır¹¹.

Alman hukukunda savunulmakta olan organsal sorumluluk görüşüne göre ise; hâkim şirketin yönlendirmelerde bulunarak bağlı şirketin yönetimine müdahale etmesi durumunda, hâkim şirket yöneticilerinin, bağlı şirket yöneticilerinin tabi olduğu hukuki sorumluluğa tabi olması gerektiği savunulmaktadır¹². Türk hukukunda hâkim görüşe

FOOTNOTE

⁵ Gül Okutan Nilsson, Corporate Group, 1st Edition, İstanbul 2009, p. 281.

⁶ İrfan Akın, Corporate Group Liability Law, 1st Edition, Ankara 2014, p. 280

⁷ Article 202 of the Turkish Commercial Code (TCC).

⁸ Özcanlı, p.252 cited in Emmerich, Habersack, Münich 2021.

⁹ Özcanlı, p. 317 cited in Emmerich, Habersack, Münich 2021.

¹⁰ Özcanlı, p. 317 cited in Wimmer Leonhardt, Saarland 2004.

¹¹ Okutan Nilsson, p. 324.

DİPNOT

⁵ Gül Okutan Nilsson, Şirketler Topluluğu, 1. Baskı, İstanbul 2009, s. 281.

⁶ İrfan Akın, Şirketler Topluluğu Sorumluluk Hukuku, 1. Baskı, Ankara 2014, s. 280

⁷ Türk Ticaret Kanunu (TTK) m.202.

⁸ Özcanlı, s.252'den naklen, Emmerich, Habersack, Münih 2021.

⁹ Özcanlı, s.317'den naklen, Emmerich, Habersack, Münih 2021.

¹⁰ Özcanlı, s. 317'den naklen, Wimmer Leonhardt, Saarland 2004.

¹¹ Okutan Nilsson, s. 324.

¹² Özcanlı, s. 317'den naklen, Altmeppen, Münih 2010.

PART 2

the controlling company should be subject to the same legal liability as the directors of the subsidiary company¹². According to the prevailing view in Turkish law, although the controlling company is not a formal organ of the group of companies, the controlling company or the controlling shareholder of the subsidiary company exercises the power to instruct and direct, which are powers inherent to an organ. For this reason, it is accepted that the liability stipulated under Art. 202/1 TCC is an organ liability based on fault arising from the management of another company in breach of the duty of care¹³.

The first element of the liability arising from the failure to compensate the loss is the unlawful exercise of dominance. Under Art. 202/1 of the TCC, the circumstances under which the exercise of dominance may be considered unlawful are listed as transactions that may cause a decrease in the assets of the subsidiary company, prevent the increase of its assets, reduce profitability, and put its assets at risk. This provision is not exhaustive, and the legislator has accepted any loss of the subsidiary company as an unlawful act. Pursuant to Article 202/1 of the TCC, the controlling company is also obliged to prevent the loss from occurring. Therefore, it is also possible for the parent company to cause unlawfulness through its negligent acts.

Another contentious issue in the doctrine is whether the controlling company and the controlling company's board of directors should specify whether the direction will harm the subsidiary in order for the controlling company and its board of directors' responsibility to potentially arise in accordance with TCC Article 202/1. According to the prevailing view, fault is not a prerequisite for liability to arise; what is important is whether the action requested from the parent company is understood by the subsidiary company as a direction¹⁴. According to the contrary view, the main determinant of the fault of the controlling company and the members of the board of directors of the controlling company is whether they breached the duty of care and loyalty imposed on them by law in the performance of their duties¹⁵. By accepting that the liability arising from the failure to compensate for the loss arising from the direction and instruction is organ liability, it must be accepted that the members of the board of directors of the controlling company must be at fault in order to be held liable.

göre, her ne kadar hâkim şirket şirketler topluluğunun şekli bir organı olmasa da hâkim şirket ya da bağlı şirketin hâkim pay sahibi, organa özgü olan yetkilerden talimat verme ve yönlendirme yetkisini kullanmaktadır. Bu sebeple TTK m. 202/1 ile öngörülen sorumluluğun, başka bir şirketin özen yükümüne aykırı şekilde yönetilmesinden kaynaklanan ve kusura dayanan bir organ sorumluluğu olduğu kabul edilmektedir¹³.

Kaybın denkleştirilmemesinden doğan sorumluluğun unsurlarından ilki, hâkimiyetin hukuka aykırı olarak kullanılmasıdır. Hâkimiyetin hangi hallerde hukuka aykırı olarak nitelendirilebileceği TTK m. 202/1'de bağlı şirketin malvarlığında bir azalmaya sebebiyet verecek, malvarlığının artmasını önleyecek, karlılığı azaltacak, malvarlığını riske sokacak türden işlemler şeklinde sayılmıştır. Bu düzenleme tahdidi olmayıp kanun koyucu, bağlı şirketin herhangi bir kayba uğratılması durumunu hukuka aykırılık olarak kabul etmiştir. Hâkim şirkete, TTK m. 202/1 ile kaybın doğmasının önüne geçmesi de bir sorumluluk olarak yüklenmiştir. Dolayısıyla hâkim şirketin ihmali hareketleri ile de hukuka aykırılığa sebebiyet verebilmesi mümkündür.

Doktrinde tartışmalı olan bir diğer husus ise, hâkim şirket ve onun yönetim kurulunun TTK m. 202/1 anlamında sorumluluğunun doğabilmesi için yönlendirmenin bağlı şirket nezdinde zarara yol açıp açmayacağının hâkim şirket ve hâkim şirket yönetim kurulunca öngörülmesinin gerekip gerekmediği meselesidir. Hâkim görüşe göre, sorumluluğun doğması için kusur şart değildir, asıl önemli olan hâkim şirketten gelen ve gerçekleştirilmesi talep edilen eylemin bağlı şirket tarafından yönlendirme olarak anlaşılıp anlaşılmadığıdır¹⁴. Aksi görüşe göre ise, hâkim şirket ve hâkim şirket yönetim kurulu üyelerinin kusurunun tespitinde asıl belirleyici olan unsur, görevlerini yerine getirirken kanunen kendilerine yüklenen özen ve sadakat borcuna aykırı hareket edip etmedikleridir¹⁵. Yönlendirme ve talimattan doğan kaybın denkleştirilmemesinden doğan sorumluluğun organ sorumluluğu olduğunu kabul etmekle, hâkim şirketin yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğuna gidilebilmesi için kusurlu olmalarının gerekeceği kabul edilmelidir.

TTK m. 202/1 anlamında sorumluluk doğuran unsurlardan bir diğeri de, kaybın denkleştirilmemesi durumunda bağlı şirketin zarara uğratılmasıdır. Zararın niteliği konusunda doktrinde farklı görüşler öne sürülmüştür.

Another element that gives rise to liability within the meaning of Art. 202/1 TCC is the loss incurred by the subsidiary company in case the loss is not compensated. Different opinions have been put forward in the doctrine regarding the nature of the damage. The first of these is that the damage is in the nature of indirect damage. It is clear from Art. 202/1-b of the TCC that each shareholder may request compensation for the company's loss, and it is clear from Art. 555 of the TCC—which is to be applied with the explicit reference of Art. 202/1-e of the TCC—that “the shareholders may request the compensation to be paid only to the company”—that the legislator has classified the damage in this case as indirect damage. The last element of the liability arising from the unlawful exercise of dominance is the causal link. The damage that has occurred in the subsidiary company as a result of the direction of the dominant company must have occurred as a result of the unlawful act.

2. Claim Rights and Scope of Claims Pursuant to Art. 202/1 TCC

In the event that the loss incurred in the subsidiary is not compensated until the end of the relevant activity year, the claim rights stipulated under Article 202 of the TCC may be exercised. The purpose of the compensation of the loss is to restore the situation in which the subsidiary would have been if the control had never been exercised and the act giving rise to the loss had never occurred. Under German law, it is accepted that compensation in kind is the rule and compensation in cash is the exception¹⁶. In the doctrine, due to the difficulty of calculating the amount of damages, it is stated that measures such as the revocation or cancellation of the act or transaction that caused the loss should be applied first¹⁷.

Article 202 of the TCC primarily aims to compensate the damage of the subsidiary company. It is understood that the legislator primarily aims to compensate the damage of the subsidiary company, since it is foreseen that the damages incurred as a result of the intervention of the controlling company shall be compensated by the controlling company by indemnifying the subsidiary company's damages, the shareholder and creditor of the subsidiary company may demand the payment of the compensation to the company pursuant to Article 202/1 of the TCC, and the

Bunlardan ilki, zararın dolaylı zarar mahiyetinde olduğudur. TTK m. 202/1-b'de her pay sahibinin şirketin zararının karşılanması istenebileceği ve TTK m. 202/1-e'nin açık atfıyla uygulanacak olan TTK m. 555'te “pay sahiplerinin, tazminatın ancak şirkete ödenmesini istenebileceği” şeklindeki ifadeden, kanun koyucunun buradaki zararı dolaylı zarar olarak düzenlemiş olduğu anlaşılmaktadır. Hâkimiyetin hukuka aykırı kullanılmasından doğan sorumluluğun unsurlarından sonuncusu ise illiyet bağıdır. Hâkim şirketin yönlendirmesi sonucunda bağlı şirkette ortaya çıkmış olan zararın, hukuka aykırı eylem neticesinde meydana gelmiş olması gerekmektedir.

2. TTK m. 202/1 Uyarınca İleri Sürülebilecek Talep Hakları ve Kapsamı

Bağlı şirkette meydana gelen kaybın ilgili faaliyet yılının sonuna kadar denkleştirilmemesi durumunda TTK m. 202'de öngörülen talep hakları kullanılabilir. Zararın tazmini ile amaçlanan; hâkimiyetin hiç kullanılmamış, kayıp doğurucu eylem hiç gerçekleşmemiş olması durumunda bağlı şirketin içinde bulunacak olduğu durumun yeniden tesis edilmesidir. Alman hukukunda aynen tazminin kural, nakden tazminin ise istisna olduğu kabul edilmektedir¹⁶. Doktrinde, zarar miktarının hesaplanmasının güçlüğünden bahisle kayıp doğurucu eylem ve işlemin geri alınması ya da iptali gibi tedbirlerin öncelikle uygulanması gerektiği ifade edilmektedir¹⁷.

TTK m. 202 ile öncelikle bağlı şirketin zararının tazmin edilmesi amaçlanmaktadır. Hâkim şirketin müdahalesi sonucunda oluşan dolayısıyla zararların da hâkim şirketin bağlı şirketin zararlarını tazmin etmesi suretiyle giderileceğinin öngörülmesi, TTK m. 202/1 uyarınca bağlı şirket pay sahibi ve alacaklısının tazminatın şirkete ödenmesini talep edebileceği olması, pay sahibin payların satın alınması talebini ancak açacağı tazminat davasıyla öne sürülebiliyor olmasından, kanun koyucunun öncelikle bağlı şirketin zararının giderilmesini gözettiği anlaşılmaktadır.

FOOTNOTE

¹² Özcanlı, p. 317 cited in Altmep-pen, Munich 2010.

¹³ Özcanlı, p. 329.

¹⁴ Özcanlı, p. 132 cited in Emmerich, Habersack, Munich 2021, p. 24.

¹⁵ Özcanlı, p. 132 cited in Altmep-pen, Munich 2010, p. 154.

¹⁶ Okutan Nilsson, p. 381.

¹⁷ Özcanlı, p. 368.

DİPNOT

¹³ Özcanlı, s. 329.

¹⁴ Özcanlı, s. 132'den naklen, Emmerich, Habersack, Münih 2021, s. 24.

¹⁵ Özcanlı, s. 132'den naklen, Altmep-pen, Münih 2010, s. 154.

¹⁶ Okutan Nilsson, s. 381.

¹⁷ Özcanlı, s. 368.

PART 2

shareholder may claim the purchase of the shares only through the indemnification lawsuit to be filed by the shareholder.

In the lawsuit filed pursuant to Article 202/1 of the TCC, the judge may, upon request or ex officio if it is deemed to be in accordance with equity, decide on the purchase of the rights of the plaintiff shareholders by the holding company instead of compensation. It should be understood from the provision that the shareholders of the subsidiary company may only request the purchase of their shares in the compensation lawsuit filed. Although it is controversial in the doctrine, it is agreed that if it is determined that the subsidiary firm does not have the right to sue on its own behalf, a separate action cannot be filed to request the acquisition of the shares since there is a possibility that the damage will not be able to be compensated¹⁸.

Article 202/1 of the TCC stipulates that another solution that is appropriate to the situation may also be granted. In the doctrine, it is stated that the purpose of the provision is to determine the legal remedy that is most appropriate for the parties and best adapted to the concrete facts, considering the characteristics of the concrete case and all relevant interests¹⁹. This right of claim may also be asserted in alternating ways in the action for damages to be filed pursuant to Art. 202/1 TCC.

Contrary to German law, Article 202 of the TCC does not regulate the direct damages suffered by the shareholder. Article 202/1 of

TTK m. 202/1'e göre açılan davada hâkim istem üzerine veya hakkaniyete uygun düşecekse re' sen tazminat yerine, davacı pay sahiplerinin haklarının hâkim şirket tarafından satın alınmasına da karar verebilir. Hükümden anlaşılması gereken, bağlı şirket pay sahiplerinin ancak açılmış olan tazminat davasında paylarının satın alınması konusunda istemde bulunabilecekleridir. Doktrinde tartışmalı olmakla birlikte bağlı şirketin bizzat davacı sıfatı olmadığıнын kabulü halinde, zararının tazmin edilememesi tehlikesi bulunduğu için ayrı bir davayla payların satın alınmasının istenemeyeceği kabul edilmektedir¹⁸.

TTK m. 202/1'de duruma uygun düşen başkaca bir çözüme de hükmedilebileceği düzenlenmiştir. Doktrinde hükmün amacının, hâkimin somut olayın özelliklerini ve ilgili tüm menfaatleri dikkate alarak taraflar yönünden en uygun olan ve somut olgulara en iyi uyarlanmış hukuki yolu belirlemek olduğu ifade edilmektedir¹⁹. Bu talep hakkı da yine TTK m. 202/1 uyarınca açılacak olan tazminat davasında terditli olarak öne sürülebilecektir.

Mehaz Alman hukukunun aksine TTK m. 202'de pay sahibinin doğrudan uğramış olduğu zararlara ilişkin bir düzenleme yer almamaktadır. TTK m. 202/1 ile kabul edilen, bağlı şirket pay sahibinin yansıma yoluyla bir zarara uğramış olduğudur. Organsal sorumluluk görüşünün kabulü halinde yönlendirmeden kaynaklanması şartıyla pay sahibinin uğradığı doğrudan zarardan ötürü hâkim şirkete TTK m. 202/1-e'ye göre dava açılabilir²⁰.

the TCC recognizes that the shareholder of the subsidiary company has suffered a loss by way of reflection. If the view of organizational liability is accepted, the controlling company may be sued pursuant to Art. 202/1-e of the TCC for the direct damage suffered by the shareholder, provided that it is caused by the direction²⁰.

Another controversial issue in the doctrine is whether the fact that Article 202/1 of the TCC does not regulate the shareholders' direct right to sue, contrary to the German law, can be considered as a negative legal loophole; it is the matter of whether the shareholders can bring a case in line with the general regulations if it is determined that there is a negative legal loophole.

There is no provision in the TCC that provides for the indemnification of the direct damages of the shareholders. However, it is accepted in the doctrine that the provisions regulating the liability of the board of directors of joint stock companies also cover the liability arising from the direct damages of the shareholders²¹. It should be accepted that Article 202/1 of the TCC primarily aims to compensate the damages of the company; however, since the provision allows the shareholders to demand the appropriate and acceptable solutions, it should also be accepted that the provision also provides for the compensation of the shareholders' damages²².

3. Determination of Plaintiff and Defendant

a. Plaintiff(s)

Article 202/1 of the TCC stipulates that the shareholders and creditors of the subsidiary company have the title of plaintiff. It is accepted that in order for the shareholders to exercise the rights of action stipulated under Article 202/1 of the TCC, it is necessary to be a shareholder at the time the action is filed and throughout the duration of the action²³. Shareholders who acquire the shareholding title after the occurrence of the damage may also file a lawsuit for the damage incurred by the company²⁴. A lawsuit based on the board of directors' responsibility is prevented by voting in favor of the resolution that releases them from liability and thereafter purchasing the shares with knowledge that the vote was successful. The shareholder who will acquire the share after the decision to release

Doktrinde tartışmalı olan bir diğer husus ise, TTK m. 202/1'de mehz Alman hukukunun aksine pay sahiplerinin doğrudan dava hakkının düzenlenmemiş olması durumunun olumsuz kanun boşluğu olarak değerlendirilip değerlendirilemeyeceği; olumsuz kanun boşluğu olduğunun kabulü halinde pay sahipleri tarafından genel hükümlere göre dava açılıp açılmayacağı meselesidir.

TTK'da pay sahibinin doğrudan zararının tazminini öngören bir hüküm bulunmamaktadır. Ancak doktrinde, anonim şirket yönetim kurulunun sorumluluğunu düzenleyen hükümlerin, pay sahiplerinin doğrudan zararından kaynaklanan sorumluluğunu da kapsadığı kabul edilmektedir²¹. TTK m. 202/1 ile, öncelikle şirketin zararlarının giderilmesinin amaçlandığı, ancak hükümde duruma uygun düşen ve kabul edilebilir çözümleri talep etme imkanının tanınması sebebiyle, hükmün aynı zamanda pay sahiplerinin zararının giderilmesine de imkân verdiği kabul edilmelidir²².

3. Davacı ve Davalı Sıfatlarının Tespiti

a. Davacılar

TTK m. 202/1'de bağlı şirketin pay sahipleri ve alacaklılarının davacı sıfatı olduğu düzenlenmiştir. Pay sahipleri tarafından TTK m. 202/1 ile öngörülen dava haklarının kullanılabilmesi için dava açıldığı anda ve dava süresince pay sahipliği sıfatını taşımanın gerekli olduğu kabul edilmektedir²³. Pay sahipliği sıfatını zararın meydana gelmesinden sonra elde eden pay sahipleri de şirketin uğradığı zarar dolayısıyla dava açabilecektir²⁴. Yönetim kurulunun sorumluluktan ibrasına ilişkin karara olumlu oy vermek ve sonradan olumlu oy verildiğini bilerek payı iktisap etmek yönetim kurulunun sorumluluğuna dayalı dava açılabilmesi imkanını ortadan kaldırır. Payı ibra kararından sonra elde edecek olan pay sahibinin ise ibraya olumlu oy verildiğini müspeti vukufu bilmiyor olması gerekmektedir²⁵.

FOOTNOTE

¹⁸ Okutan Nilsson, p. 382.

¹⁹ Hamdi Yasaman, "The Expanding Role of the Judge in the Draft Turkish Commercial Code", Journal of Banking and Commercial Law, V. 25, N. 4, 2009, p. 93.

²⁰ Özcanlı, p. 329.

²¹ Okutan Nilsson, p. 345.

²² Okutan Nilsson, p. 352.

²³ Okutan Nilsson, p. 342.

²⁴ Okutan Nilsson, p. 343.

DİPNOT

¹⁸ Okutan Nilsson, s. 382.

¹⁹ Hamdi Yasaman, "Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nda Hâkimin Genişleyen Rolü", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. 25, S. 4, 2009, s. 93.

²⁰ Özcanlı, s. 329.

²¹ Okutan Nilsson, s. 345.

²² Okutan Nilsson, s. 352.

²³ Okutan Nilsson, s. 342.

²⁴ Okutan Nilsson, s. 343.

²⁵ Okutan Nilsson, s. 343.

PART 2

the board of directors from liability must not have known with positive knowledge that the board of directors voted in favor of the decision to release the board of directors from liability²⁵.

Article 202/1 of the TCC also grants the right to the creditors of the subsidiary company to recover their damages from the parent company. Unlike the German law, the right to file a lawsuit granted to the creditors of the subsidiary company is not conditioned on the company's bankruptcy. This situation is criticized in the doctrine on the grounds that it contradicts Art. 556 TCC²⁶.

Considering that granting the board of directors of the subsidiary company the right to demand equalization would create the danger of pitting the subsidiary company against the controlling company²⁷, it is seen that the provisions of the TCC regarding the group of companies do not allow the subsidiary company to demand its own damages.

Regarding the legal foundation of the subsidiary company's right of action, doctrine has presented a variety of opinions. According to one of the opinions, the resulting damage is based on tort. The fact that Article 202 of the TCC does not grant a right of action to the subsidiary company does not constitute a negative legal gap, and a lawsuit may already be filed in accordance with the general provisions. The fact that the subsidiary company is not listed among the plaintiffs under Article 202 of the TCC immunizes the subsidiary company from liability actions that may be brought by its own shareholders in the event that it has not filed a lawsuit for damages²⁸.

Another opinion, on the other hand, accepts that the right of claim granted to the subsidiary company and its creditors is essentially a right of claim belonging to the subsidiary company, that the granting of a right of action to the subsidiary company on the basis of tort may result in the application of different provisions in terms of the same receivable, and that the right of action should be recognized by applying the community provisions by analogy, and that the members of the board of directors of the subsidiary company will be liable under the general provisions if they do not compensate the damage of the subsidiary company²⁹.

TTK m. 202/1 ile bağlı şirket alacaklılarına da hâkim şirketten zararlarını tazmin edebilme hakkı tanınmıştır. Burada bağlı şirket alacaklılarına tanınan dava açma hakkı, mehzaz Alman hukukundan farklı olarak şirketin iflas etmiş olması şartına bağlanmamıştır. Doktrinde bu durum, TTK m. 556 ile çeliştiği gerekçesiyle eleştirilmektedir²⁶.

Bağlı şirket yönetim kuruluna denkleştirme talep edebilme hakkı tanınmasının, bağlı şirketi hâkim şirketle karşı karşıya bırakma tehlikesi doğuracağı gözetilerek²⁷, TTK'nın şirketler topluluğuna ilişkin hükümleri arasında bağlı şirkete, bizzat zararını talep edebilme imkânı tanınmadığı görülmektedir.

Doktrinde bağlı şirketin dava hakkının hukuki dayanağı hususunda birtakım görüşler öne sürülmüştür. Bir görüşe göre; ortaya çıkan zarar haksız fiil esasına dayanmaktadır. TTK m. 202 ile bağlı şirkete dava hakkı tanınmaması olumsuz kanun boşluğu olmamakla birlikte genel hükümler uyarınca zaten dava açılacaktır. TTK m. 202'de bağlı şirketin davacılar arasında sayılmamış olması ile bağlı şirket, tazminat davasını açmamış olması durumunda kendi pay sahipleri tarafından yöneltilebilecek olan sorumluluk davalarına karşı bağışık tutulmuş olmaktadır²⁸.

Diğer bir görüş ise bağlı şirket ve alacaklılara tanınan talep hakkının esasında bağlı şirkete ait bir talep hakkı olduğunu, bağlı şirkete haksız fiil temelinde bir dava hakkı tanınmasının ise aynı alacak bakımından farklı hükümlerin uygulanması sonucunu doğurabileceğinden topluluk hükümlerinin kıyasen uygulanması suretiyle dava hakkının tanınması gerektiğini ve bağlı şirket yönetim kurulu üyelerinin bağlı şirketin zararını tazmin etmemesi durumunda genel hükümler kapsamında sorumluluklarının doğacağını kabul etmektedir²⁹.

Bağlı şirkete dava hakkı tanınıp tanınmadığına ilişkin tartışmanın esas önemi, bağlı şirket yönetim kuruluna uygulanacak sorumluluk rejiminde ortaya çıkmaktadır. Zararın haksız fiil esasına dayandığını savunan görüşün kabulü halinde sorumluluğa ilişkin çelişik bir tablo ortaya çıkmaktadır. Ayrıca, bağlı şirketin davacı sıfatının kabulü durumunda bağlı şirket yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğunu kaldıran herhangi bir kanuni düzenleme olmadığı hususu dikkate alındığında bağlı şirketin kendi pay sahiplerine karşı sorumsuzluğu iddia edilemeyecektir. Zira, TTK'da tam hâkimiyette olduğu gibi yönetim kurulunu sorumluluktan kurtaracak bir yapı ön-

The main importance of the debate on whether the right of action is granted to the subsidiary company arises in the liability regime to be applied to the board of directors of the subsidiary company. If the view that the damage is based on tort is accepted, a contradictory picture regarding liability emerges. Furthermore, in the event that the subsidiary company is accepted as the plaintiff, the subsidiary company will not be able to claim irresponsibility against its own shareholders, considering the fact that there is no legal regulation abolishing the liability of the members of the board of directors of the subsidiary company. This is because the TCC does not envisage a structure that would relieve the board of directors from liability, as in the case of full control³⁰. Since there is a connection between authority and liability in the liability law provisions of the TCC, if it is accepted that the right to file a lawsuit is granted to the subsidiary company, it must be accepted that the subsidiary company will be liable if it fails to file this lawsuit. The view that the members of the board of directors of the subsidiary company are granted the right to sue according to the general provisions is not justified since there is no reason to resort to the general provisions when there are special provisions regulated on this subject.

There is no separate provision regarding the liability of the board of directors of the subsidiary company in the regulations of our Law regarding the group of companies. Therefore, the liability of the board of directors of the subsidiary company arising from the general provisions continues to exist. It should not be assumed that the subsidiary company's right of claim has been terminated just because there is no specific legal provision that does so. Based on the fact that the responsibilities of the board of directors of the subsidiary company within the scope of general provisions have not been eliminated by an explicit provision, it should be accepted that the board of directors of the subsidiary company will be held liable if the subsidiary company does not file a lawsuit for compensation of the damage, provided that other conditions are also present.

b. Defendant(s)

The controlling company and its board members are held liable for the unlawful exercise of control pursuant to Art. 202/1 TCC. It has been proposed that those who participated in the realization of the manipulation that re-

görülmemiştir³⁰. TTK'da anonim ortaklığın sorumluluk hukuku düzenlemelerinde yetki ve sorumluluk arasında bir bağlantı bulunmakla, bağlı şirkete dava açma hakkı tanındığının kabulü halinde bağlı şirketin bu davayı açmaması durumunda sorumluluğunun doğacağını kabulü gerekmektedir. Genel hükümlere göre bağlı şirket yönetim kurulu üyelerine dava hakkı tanınması görüşünün ise bu konuda düzenlenmiş özel hükümler varken genel hükümlere başvurmak için bir sebep bulunmaması sebebiyle isabetli olmadığı söylenebilecektir.

Kanunumuzun şirketler topluluğuna ilişkin düzenlemelerinde bağlı şirket yönetim kurulunun sorumluluğuna ilişkin ayrı bir düzenleme bulunmamaktadır. Dolayısıyla bağlı şirket yönetim kurulunun genel hükümlerden doğan sorumluluğu varlığını sürdürmektedir. Kanunda bağlı şirketin talep hakkını ortadan kaldıran açık bir düzenleme olmaması, talep hakkının ortadan kalkacağı şeklinde yorumlanmamalıdır. Bağlı şirket yönetim kurulunun genel hükümler kapsamındaki sorumluluklarının açık bir hükümle bertaraf edilmemiş olmasından hareketle diğer şartların da varlığı ile birlikte bağlı şirket yönetim kurulunun zararın tazmini için dava açmaması durumunda sorumluluğunun doğacağını kabulü gerekmektedir.

DİPNOT

²⁶ Necla Akdağ Güney, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, 2. Baskı, İstanbul 2010, s. 190.

²⁷ 6102 Sayılı TTK'ya İlişkin Gerekçe.

²⁸ Özcanlı, s. 392'den naklen, Ünal Tekinalp, İstanbul 2021.

²⁹ Kürşat Göktürk, Şirketler Topluluğunda Sorumluluk Esasları, 2. Baskı, Ankara 2022, s. 213.

³⁰ Özcanlı, s. 394.

FOOTNOTE

²⁵ Okutan Nilsson, p. 343.

²⁶ Necla Akdağ Güney, Legal Liability of the Members of the Board of Directors of Joint Stock Companies, 2nd Edition, İstanbul 2010, p. 190.

²⁷ Reasoning Regarding TCC No. 6102.

²⁸ Özcanlı, p. 392 cited in Ünal Tekinalp, İstanbul 2021.

²⁹ Kürşat Göktürk, Principles of Liability in the Corporate Group, 2nd Edition, Ankara 2022, p. 213.

³⁰ Özcanlı, p. 394.

PART 2

sulted in the loss should be held jointly and severally liable for the loss in accordance with Art. 557 TCC, which will be applicable with reference to Art. 202/1-d of the TCC³¹. This doctrine is based on the idea that the will of the person who made the manipulation is significant in determining the status of the defendant. Contrary to the establishment of dominance under the TCC, the actual exercise of dominance is sought in the unlawful exercise of dominance. Art. 557/1 of the TCC is interpreted to mean that in the case of multiple controlling companies, only the companies that have actually exercised

iradenin önem arz ettiği fıkırdan hareketle, kayba sebebiyet veren yönlendirmenin gerçekleştirilmesinde birlikte hareket edenlerin, TTK m. 202/1-d'nin göndermesi ile uygulama bulacak olan TTK m. 557 uyarınca zarardan müteselsilen sorumlu olmaları gerektiği fikri öne sürülmüştür³¹. TTK'da hâkimiyetin kurulabilmesinin aksine hukuka aykırı şekilde kullanılmasında, hâkimiyetin fiilen uygulanması aranmaktadır. TTK m. 557/1, birden çok hâkim şirketin söz konusu olması durumunda ancak hâkimiyeti fiilen hukuka aykırı kullanmış olan şirketlerin sorumluluğunun doğacağı şeklinde yorumlanmaktadır.

the control unlawfully shall be liable. Under Art. 202/1 TCC, the members of the board of directors of the controlling company are also listed among the defendants. In the doctrine, it is stated that no claim other than the indemnification of the decisions of the subsidiary company can be asserted against the board of directors of the controlling company within this scope³². The liability regime of the members of the board of directors of the controlling company, who are jointly and severally liable for the damage, shall be determined by the judge within the scope of the differentiated succession principle stipulated under the TCC³³.

The provisions of the TCC regarding the liability of the group of companies do not include a provision regarding the subsidiary company. Therefore, it is accepted that the provisions of the TCC regarding the liability of the board of directors of joint stock com-

TTK m. 202/1'de hâkim şirketin yönetim kurulu üyeleri de davalılar arasında gösterilmiştir. Doktrinde, bu kapsamda hâkim şirket yönetim kuruluna karşı bağlı şirket kararlarının tazmini dışında bir talep öne sürülemeyeceği ifade edilmiştir³². Zarardan müteselsilen sorumlu olan hâkim şirket yönetim kurulu üyelerinin sorumluluk rejimi, TTK'de öngörülmüş olan farklılaştırılmış te-selsül ilkesi kapsamında hâkim tarafından belirlenecektir³³.

TTK'nin şirketler topluluğunun sorumluluğ-a ilişkin hükümleri arasında bağlı şirkete ilişkin bir düzenleme yer almamaktadır. Bu sebeple anonim şirket yönetim kurulunun sorumluluğuna ilişkin TTK düzenlemelerinin bağlı şirket yönetim kurulu bakımından uygulama bulacağı kabul edilmektedir³⁴. Ancak, anonim şirkete ilişkin düzenlemelerin, her şirketin bağımsız olduğu fıkırdan hareketle düzenlenmiş olduğu düşünüldüğünde bu

panies shall apply to the board of directors of subsidiary companies³⁴. However, considering that the regulations on joint stock companies are based on the idea that each company is independent, it is important to consider to what extent the application of these provisions in terms of the liability of the directors of subsidiary companies will lead to accurate results.

The TCC's regulations on the group of companies stipulate that the board of directors of the subsidiary company cannot be held liable only in case of full control. In the case of partial control, the board of directors of the subsidiary company shall continue to be liable, but the board of directors of the subsidiary company may request the controlling company to assume the liability through an agreement. Since the positive regulation of the TCC does not provide for a special provision regarding the liability of the board of directors of the subsidiary company, it should be accepted that the provisions of Art. 553 et seq. of the TCC will be applicable.

C. Compensation Claim of the Creditor of the Subsidiary Company Due to the Liability Arising from the Failure to Compensate the Loss Arising from the Instruction

1. General

Under Turkish law, it is accepted that if a commercial company directly or indirectly owns one hundred percent of the shares and voting rights of a capital company, the instructions of the controlling company shall be binding for the subsidiary company³⁵. In this way, the relations between the controlling company and its subsidiaries are designed in such a way that the controlling company can act flexibly in its instructions and the subsidiary's creditors are protected. While in partial control, as a rule, the negative consequences that may arise for the subsidiary company as a result of the abuse of dominance are foreseen to be eliminated through the equalization system, in full control, some additional measures are needed to protect the relevant parties. In full control, the board of directors of the subsidiary company is obliged to fulfill the directives of the parent company. In full dominance, the liability of the controlling company for the negative

hükümlerin bağlı şirket yöneticilerinin sorumluluğu açısından uygulanmasının ne derece isabetli sonuçlar doğuracağı meselesi önem arz etmektedir.

TTK'nın şirketler topluluğu düzenlemelerinde, sadece tam hâkimiyet halinde bağlı şirket yönetim kurulunun sorumluluğuna gidilemeyeceği öngörülmüştür. Kısmi hâkimiyette ise, bağlı şirket yönetim kurulunun sorumluluğunun devam edeceği ancak bir sözleşme ile hâkim şirketten sorumluluğun üstlenilmesinin talep edilebileceği öngörülmüştür. TTK'nın pozitif düzenlemesinde, bağlı şirket yönetim kurulunun sorumluluğuna ilişkin bir özel hüküm öngörülmediğinden TTK m. 553 ve devamı hükümlerinin uygulama alanı bulacağı kabul edilmelidir.

C. Talimattan Doğan Kaybın Denkleştirilmemesinden Kaynaklanan Sorumluluk Sebebiyle Bağlı Şirket Alacaklısının Tazminat Talebi

1. Genel

Türk hukukunda bir ticaret şirketinin, bir sermaye şirketinin paylarının ve oy haklarının doğrudan ya da dolaylı olarak yüzde yüzüne sahip olması durumunda hâkim şirketin yönlendirmelerinin bağlı şirket açısından bağlayıcı olacağı kabul edilmiştir³⁵. Bu sayede hâkim şirket bağlı ve şirket ilişkileri, hâkim şirketin talimatlarında esnek davranabildiği, bağlı şirket alacaklılarının korunduğu bir şekilde dizayn edilmiştir. Kısmi hâkimiyette kural olarak hâkimiyetin kötüye kullanılması sonucunda bağlı şirket açısından doğabilecek olumsuzlukların denkleştirme sistemiyle giderilmesi öngörülmüşken tam hâkimiyette ilgililerin korunması için bazı ilave tedbirlere ihtiyaç duyulmuştur. Zira tam hâkimiyette, bağlı şirket yönetim kurulunun hâkim şirketin yönlendirmelerini yerine getirmesi zorunlu tutulmuştur. Tam hâkimiyette hâkim şirketin yönlendirmeleri dolayısıyla bağlı şirkette ortaya çıkabilecek olan olumsuzluklardan hâkim şirketin doğabilecek sorumluluğu,

FOOTNOTE

31 Okutan Nilsson, p. 357.

32 Okutan Nilsson, p. 360.

33 Özcanlı, p. 398.

34 Özcanlı, p. 342.

35 Turkish Commercial Code (TCC) Art. 203.

DİPNOT

31 Okutan Nilsson, s. 357.

32 Okutan Nilsson, s. 360.

33 Özcanlı, s. 398.

34 Özcanlı, s. 342.

35 Türk Ticaret Kanunu (TTK) m.203.

PART 2

consequences that may arise in the subsidiary company due to the directives of the controlling company is similar to partial control due to the references made to Art. 553 et seq. of the TCC. However, it is possible to make some special assessments regarding the liability of the controlling company within the framework of the special liability provisions foreseen for full control.

2. Special Circumstances in Full Control

The board of directors of the subsidiary company shall not be held liable as a result of the actual unlawful exercise of dominance. Pursuant to Article 203 of the TCC, the legislator has imposed an obligation on the subsidiary company to comply with the instructions of the parent company that may cause loss. This situation, which is referred to as the freedom of instructions, prevents the directors of the subsidiary company from being held liable to the subsidiary company and its shareholders. The loss in the subsidiary company is foreseen to be compensated by the controlling company, and in the event that the compensation is not realized, the creditors of the subsidiary company are only entitled to demand compensation for the loss from the controlling company and its board members.

Another distinctive feature of complete dominance is that the controlling company has the freedom of instruction. Pursuant to Art. 203 TCC, the controlling company may give instructions that may cause loss to the subsidiary company, and the subsidiary company is obliged to comply with these instructions. However, it has been established that providing this instruction must be mandated by the group's determined and concrete policies. Article 204 of the TCC limits the freedom of instructions by prohibiting the issuance of instructions that clearly exceed the solvency of the subsidiary, jeopardize its existence or cause it to lose its significant assets. Therefore, the limits of the freedom of instructions under full control are constituted by the provisions stipulating that "the instructions must be required by the determined and concrete policies of the group" and "the instructions must not lead to the destruction of the subsidiary company"³⁶.

Article 203 of the TCC regulates the obligation of the subsidiary company to comply with the instructions. In this scope, the board of directors of the subsidiary company

TTK m. 553 ve devamı hükümlerine yapılan yönlendirmeler dolayısıyla kısmi hâkimiyete benzemektedir. Ancak hâkim şirketin sorumluluğuna ilişkin tam hâkimiyet için öngörülen özel sorumluluk hükümleri çerçevesinde birtakım hususi değerlendirmeler yapılması mümkündür.

2. Tam Hâkimiyette Özellik Arz Eden Durumlar

Hâkimiyetin fiilen hukuka aykırı kullanılması sonucunda bağlı şirket yönetim kurulunun sorumluluğu doğmayacaktır. TTK m. 203 ile kanun koyucu, tam hâkimiyette bağlı şirkette hâkim şirketin kayıp doğurucu nitelikteki talimatlarına uyma yükümlülüğü yüklemiştir. Talimat serbestisi olarak adlandırılan bu durum, bağlı şirket yöneticilerinin bağlı şirkete ve pay sahiplerine karşı sorumlu tutulmasının önüne geçmektedir. Bağlı şirketteki kaybın hâkim şirket tarafından denkleştirilmesi öngörülmüş, denkleştirmenin gerçekleştirilmesi durumunda ise bağlı şirket alacaklılarına ancak hâkim şirketten ve onun yönetim kurulu üyelerinden zararın tazminini talep edebilme hakkı tanınmıştır.

Tam hâkimiyette farklılık arz eden bir diğer özellik ise, hâkim şirketin talimat serbestisinin bulunmasıdır. TTK m. 203 uyarınca hâkim şirket, bağlı şirketin kaybına sebebiyet verecek talimatlar verebilmektedir, bağlı şirket ise bu talimatlara uymakla yükümlüdür. Ancak bu talimatın verilebilmesinin, topluluğun belirlenmiş ve somut politikalarının gereği olması gerektiği kuralı getirilmiştir. TTK m. 204 ile bağlı şirketin ödeme gücünü açıkça aşan, varlığını tehlikeye düşürecek veya önemli varlıklarını kaybetmesine yol açacak talimatların verilmesi yasaklanarak talimat serbestisinin sınırları çizilmiştir. O halde, tam hâkimiyetteki talimat serbestisinin sınırlarını "topluluğun belirlenmiş ve somut politikalarının gereği olma" ve "talimatın bağlı şirketin mahvına sebebiyet vermemesi" şeklindeki düzenlemeler oluşturmaktadır³⁶.

TTK m. 203'de bağlı şirketin talimatlara uyma yükümlülüğü düzenlenmiştir. Bu kapsamda bağlı şirket yönetim kurulunun kayıp doğurucu talimatlara dahi uyması gerekmektedir. Doktrinde talimat kavramı daha emredici bir anlama gelmekle birlikte kanun koyucunun burada bilinçli bir tercihle talimat kavramını kullandığı ifade edilmektedir³⁷. Özetle, tam hâkimiyette talimatla bağlılık yükümlülüğü

is obliged to comply even with instructions that cause loss. Although the concept of instruction has a more mandatory meaning in the doctrine, it is stated that the legislator has used the concept of instruction with a conscious preference here³⁷. In summary, the irresponsibility of the members of the board of directors of the subsidiary company is envisaged in parallel with the obligation to comply with instructions in full control. In full control, the balance of interests is constructed differently from partial control, and a different liability regime is adopted in terms of liability. In parallel with the obligation to adhere to the instructions, the subsidiary company cannot be held liable to its own shareholders for the fulfillment of the instructions.

3. Characterization of Liability

Contrary to partial control, in full control, the controlling company shall not be liable to the board of directors of the subsidiary company, but only to the creditors of the subsidiary company. Article 202/1 of the TCC, which regulates the liability in partial dominance, does not include a provision regarding the board of directors of the subsidiary company, but regulates the liability of the controlling company and the members of the board of directors of the subsidiary company who cause the loss against the shareholders and creditors of the subsidiary company. Pursuant to Article 206 of the TCC, in the event that the losses incurred by the subsidiary company are not compensated until the end of the relevant activity year, the subsidiary company's creditors may demand compensation from the parent company and its board members who caused the loss.

Different opinions have been put forward in the doctrine regarding the nature of the liability. Göktürk accepts that the liability of the controlling company in full dominance is a liability arising from the non-realization of the equalization, based on tort and similar to the liability arising from the direction in partial control³⁸. In terms of organ liability, the doctrine asserts that a liability that is closer to de facto organ liability will be in question, since the relationship of dominance is more intense in full domination compared to the liability envisaged in partial domination³⁹.

ne paralel olarak bağlı şirket yönetim kurulu üyelerinin sorumsuzluğu öngörülmüştür. Tam hâkimiyette menfaatler dengesi kısmi hâkimiyetten farklı şekilde kurgulanarak sorumluluk açısından farklı bir sorumluluk rejimi benimsenmiştir. Bağlı şirketin, talimatla bağlılık yükümlülüğüne paralel olarak kendi pay sahiplerine karşı talimatın yerine getirilmesinden ötürü sorumlu tutulamayacağı öngörülmüştür.

3. Sorumluluğun Niteliği

Kısmi hâkimiyetin aksine tam hâkimiyette, hâkim şirketin bağlı şirket yönetim kuruluna karşı sorumlu olmayacağı yalnızca bağlı şirket alacaklılarına karşı sorumlu olacağı düzenlenmiştir. Kısmi hâkimiyette sorumluluğun düzenlendiği TTK m. 202/1 ise bağlı şirket yönetim kuruluna ilişkin bir düzenleme içermemekte ancak bağlı şirket pay sahipleri ve alacaklıları karşısında hâkim şirket ve onun zarara sebebiyet veren yönetim kurulu üyelerinin sorumluluğunu düzenlemektedir. TTK m. 206 uyarınca bağlı şirketin uğramış olduğu kayıpların ilgili faaliyet yılı sonuna kadar denkleştirilmemesi durumunda, bağlı şirket alacaklıları tarafından hâkim şirket ve onun zarara sebebiyet veren yönetim kurulu üyelerinden zararın tazmini talep edilebilecektir.

Sorumluluğun niteliğine ilişkin olarak doktrinde farklı görüşler öne sürülmüştür. Göktürk, tam hâkimiyette hâkim şirketin sorumluluğunun, denkleştirmenin gerçekleştirilmemesi dolayısıyla ortaya çıkan, haksız fiil temeline dayanan ve kısmi hâkimiyette yönlendirmeden kaynaklanan sorumluluk ile benzer nitelikte bir sorumluluk olduğunu kabul etmektedir³⁸. Organ sorumluluğu bakımından ise doktrinde, kısmi hâkimiyette öngörülen sorumluluğa nazaran tam hâkimiyette hâkimiyet ilişkisi daha yoğun olduğundan fiili organ sorumluluğuna daha da yaklaşan bir sorumluluğun söz konusu olacağı ileri sürülmüştür³⁹.

FOOTNOTE

³⁶ Özcanlı, p. 428.

³⁷ Özcanlı, p. 430.

³⁸ Göktürk, p. 277.

³⁹ Özcanlı, p. 435.

DİPNOT

³⁶ Özcanlı, s. 428.

³⁷ Özcanlı, s. 430.

³⁸ Göktürk, s. 277.

³⁹ Özcanlı, s. 435.

PART 2

4. The Right of Suit Granted to the Creditor of the Subsidiary Company and the Problem of To Whom the Compensation Will Be Paid

It is understood that the main interest that the legislator intends to protect in the relevant provisions of the TCC is the interest of the creditors of the subsidiary company; however, it is not clear whether the interests of the subsidiary company are intended to be protected. Article 206 of the TCC stipulates that the loss incurred as a result of the instructions given by the controlling company must be compensated within that accounting year or an equivalent claim right must be granted. If no equalization is made and no equivalent claim is granted, the creditors who have suffered loss may file a lawsuit for compensation against the controlling company and the members of its board of directors responsible for the loss.

The issue of to whom the indemnity stipulated under Art. 206/1 TCC shall be paid is controversial in the doctrine. It is accepted that the wording of the provision implies that the indemnity shall be paid to the company; however, in the absence of an explicit provision in the TCC, it is accepted that an action for indemnity cannot be filed before the subsidiary company becomes bankrupt⁴⁰. Okutan, on the other hand, accepts that the compensation stipulated herein envisages the payment of the loss of the creditor to the creditor, and therefore the compensation should be paid to the creditor of the subsidiary company⁴¹. Considering the fact that the main loss is suffered by the subsidiary company and if the direct compensation of the creditors is accepted, there will be no need for the equalization institution, it should be accepted that the compensation herein should be paid to the subsidiary company⁴².

5. Compensation

If the controlling company fails to perform the equalization, it shall be liable for the damages incurred by the company's receivables pursuant to Art. 203 TCC. Since Article 204 of the TCC regulates the situations that will directly result in the unlawful exercise of dominance, unlike partial dominance, compensation in terms of full dominance will only be in question in terms of legally permitted instructions. Legally prohibited instructions will result in the direct unlawful

4. Bağlı Şirket Alacaklısına Tanınan Dava Hakkı ve Tazminatın Kime Ödeneceği Sorunu

Kanun koyucunun TTK'nın konuya ilişkin düzenlemelerinde asıl korumak istediği menfaatin, bağlı şirket alacaklılarının menfaati olduğu anlaşılmaktadır, ancak bağlı şirket menfaatlerinin korunmak istenip istenmediği konusunda bir açıklık yoktur. TTK m. 206'da hâkim şirket tarafından verilen talimatlar neticesinde ortaya çıkan kaybın o hesap yılı içinde denkleştirilmesi veya denk bir istem hakkı tanınması gerektiği düzenlenmiştir. Denkleştirme gerçekleştirilmez, denk bir istem hakkı da tanınmazsa zarara uğrayan alacaklılar, hâkim şirkete ve onun kayıptan sorumlu yönetim kurulu üyelerine karşı tazminat davası açabileceklerdir.

TTK m. 206/1'de öngörülen tazminatın kime ödeneceği meselesi doktrinde tartışmalıdır. Hükmün lafzından tazminatın şirkete ödenmesinin anlaşılabileceği ancak TTK'da açık hüküm bulunmamasıyla bağlı şirket iflas etmeden tazminat davasının açılmayacağı kabul edilmektedir⁴⁰. Okutan ise buradan öngörülen tazminat ile alacaklının zararının alacaklıya ödenmesinin öngörüldüğünü, dolayısıyla tazminatın bağlı şirket alacaklısına ödenmesi gerektiğini kabul etmektedir⁴¹. Asıl kayba bağlı şirketin uğradığı ve alacaklılarının zararının doğrudan tazmininin kabul edilmesi durumunda denkleştirme kurumuna gerek olmayacağı hususları dikkate alındığında buradaki tazminatın bağlı şirkete ödenmesi gerektiği kabul edilmelidir⁴².

5. Denkleştirme

Denkleştirmeyi gerçekleştirmediği takdirde hâkim şirket, TTK m. 203 uyarınca şirket alacaklılarının bu sebeple uğramış olduğu zarardan sorumlu olacaktır. TTK m. 204 ile kısmi hâkimiyetten farklı olarak doğrudan doğruya hâkimiyetin hukuka aykırı kullanılması sonucunu doğuracak haller düzenlendiğinden tam hâkimiyet bakımından denkleştirme ancak hukuken izin verilen talimatlar bakımından söz konusu olacaktır. Hukuken yasak olan talimatlar TTK m. 204 kapsamında

exercise of control within the scope of Art. 204 TCC, and it will not be possible to apply for equalization in terms of instructions that cause the subsidiary to lose significant assets or endanger its existence, or that clearly exceed its solvency. The legislator grants the possibility of equalization only in limited circumstances where the unlawful exercise of control is permitted.

D. Compensation Lawsuit for Liability Arising from Damages Caused by Structural Decisions in the Subsidiary Company**1. General**

Article 202/2 of the TCC explicitly regulates the liability of the subsidiary company arising from structural decisions that do not have an understandable justifiable reason. This provision aims to protect the non-group shareholders. In this context, the non-group shareholders may demand the compensation of the damage arising from the transaction they oppose and the purchase of their shares, without any loss of the subsidiary company. Contrary to Art. 202/1 TCC, in Art. 202/2 TCC, it is not a determining factor whether the subsidiary has suffered a loss or not in determining the unlawful exercise of control. As it is understood from the preamble and the wording of the provision, the main purpose of the provision is to protect the non-group shareholders from the loss of the subsidiary

hâkimiyetin doğrudan doğruya hukuka aykırı kullanılması sonucunu doğuracak, bağlı şirketin önemli varlıklarını kaybetmesine yol açan veya varlığını tehlikeye düşüren ya da ödeme gücünü açıkça aşan talimatlar bakımından denkleştirme imkanına başvurmak mümkün olmayacaktır. Kanun koyucu, ancak hâkimiyetin hukuka aykırı kullanılmasına izin verilen haller ile sınırlı olarak denkleştirme imkânı tanımaktadır.

D. Bağlı Şirkette Yapısal Kararlar Alınması Nedeniyle Meydana Gelen Zararlardan Doğan Sorumlulukta Tazminat Davası**1. Genel**

TTK m. 202/2'de bağlı şirket bakımından açıkça, anlaşılabilir haklı bir sebebi olmayan yapısal kararlar alınmasından doğan sorumluluk düzenlenmektedir. Bu hüküm ile topluluk dışı pay sahiplerinin korunması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, topluluk dışı pay sahipleri tarafından bağlı şirketin herhangi bir kaybının doğması aranmaksızın, muhalif oldukları işlemde doğan zararın giderilmesi ve paylarının satın alınması talep edilebilecektir. TTK m. 202/1'in aksine TTK m. 202/2'de hâkimiyetin hukuka aykırı kullanılması tespitinde bağlı şirketin zarara uğrayıp uğramadığı belirleyici bir unsur değildir. Gerekçeden ve hükmün lafzından anlaşıldığı üzere hükmün asıl amacı, topluluk dışı pay sahiplerini bağlı şirket zararından uzak tutmaktır. Doktrinde, TTK m. 202/2 ile genel

FOOTNOTE

⁴⁰ Abuzer Kendigelen, New Turkish Commercial Code: Amendments, Innovations and First Determinations, 3rd Edition, İstanbul 2016, p. 189

⁴¹ Okutan Nilsson, p. 435.

⁴² Özcanlı, p. 439.

DİPNOT

⁴⁰ Abuzer Kendigelen, Yeni Türk Ticaret Kanunu: Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, 3. Baskı, İstanbul 2016, s. 189.

⁴¹ Okutan Nilsson, s. 435.

⁴² Özcanlı, s. 439.

PART 2

company. In the doctrine, this provision has been criticized on the grounds that Article 202/2 of the TCC makes the validity of the general assembly resolutions dependent on the criterion of just cause, that an investigation based on the criterion of serving the interests of the subsidiary company would violate the prohibition of subsidiary control, and that the law already contains regulations protecting the non-group shareholders in making structural decisions⁴³. Unlike an independent company, the legislator has envisaged a different regulation in terms of the consequences of the general assembly resolutions of the subsidiary company in a group of companies, and based on compliance with the criterion of “serving the interests of the subsidiary company”.

It is observed that Art. 202/2 TCC introduces important exceptions to many principles accepted in the law of partnerships. If it is accepted that the application of Art. 202/2 of the TCC will lead to a review of propriety, all provisions regarding the group of companies will have to be evaluated within this scope. As it is understood from the wording and the preamble of the provision, the companies included in the group of companies are intended to be subject to a different system in terms of general assembly resolutions, and these resolutions are intended to be subject to legal consequences different from the sanction of invalidity under general provisions⁴⁴. In summary, Art. 202/2 of the TCC introduces the criterion of whether the resolutions are in the interest of the subsidiary company, and obliges the controlling shareholder of the controlling company to utilize its voting rights in a way that doesn’t harm the subsidiary company when voting on structural choices that will be made at the subsidiary company’s general assembly⁴⁵. In this way, the interests of the subsidiary company are prevented from being sacrificed for the interests of the group.

2. Characterization of Liability

In terms of the types of unlawfulness stipulated by Article 202/2 of the TCC, it is possible to divide the nature of the liability into three categories: the extension of the duty of loyalty, the rule of good faith and the principle of exercise of rights with reserve. On the grounds that the liability of the shareholders against the controlling company and the shareholders is based on the principle of good faith in Turkish law; it is accepted in the doctrine that

kurul kararlarının geçerliliğinin haklı sebep ölçütüne bağlandığı, bağlı şirket menfaatine hizmet etme ölçütüne göre yapılacak olan bir araştırmanın yerindelik denetimi yasağını ihlal edeceği ve kanunda yapısal kararların alınmasında topluluk dışı pay sahiplerini koruyucu düzenlemelerin zaten bulunduğu gerekçesiyle bu hüküm eleştirilmiştir⁴³. Kanun koyucu bağımsız bir şirketten farklı olarak, şirketler topluluğundaki bağlı şirketin genel kurul kararlarının sonuçları bakımından farklı bir düzenleme öngörmüş ve “bağlı şirket menfaatine hizmet etme” ölçütüne uygunluğu esas almıştır.

TTK m. 202/2 ile ortaklıklar hukukunda kabul edilen birçok ilkeye önemli istisnalar getirildiği görülmektedir. TTK m. 202/2’nin uygulanmasının yerindelik denetimine yol açacağının kabulü halinde, şirketler topluluğuna ilişkin tüm hükümlerin bu kapsamda değerlendirilmesi gerekecektir. Hükümün lafzından ve gerekçesinden anlaşıldığı üzere şirketler topluluğuna dahil olan şirketler, genel kurul kararları açısından farklı bir sisteme tabi kılınmak istenmekte ve bu kararlara genel hükümlerde uygulama bulan geçersizlik yaptırımından farklı hukuki sonuçlar bağlanmak istenmektedir⁴⁴. Özetle, TTK m. 202/2 ile kararların bağlı şirket menfaatine uygun olup olmadığı kıstası getirilmiş, bağlı şirket genel kurulunda alınacak yapısal kararlarda hâkim şirketin hâkim pay sahibine oy haklarını bağlı şirketi kayba uğratmayacak şekilde kullanma borcu yüklenmiştir⁴⁵. Bu sayede bağlı şirket menfaatinin topluluk menfaatleri uğruna feda edilmesinin önüne geçilmek istenmektedir.

2. Sorumluluğun Niteliği

Sorumluluğun niteliğini, TTK m. 202/2’nin öngördüğü hukuka aykırılık türleri bakımından sadakat borcunun genişletilmesi, dürüstlük kuralı ve hakların sakınılarak kullanılması ilkesi şeklinde üçe ayırmak mümkündür. Türk hukukunda pay sahiplerinin hâkim şirkete ve pay sahiplerine karşı sorumluluğunun dürüstlük kuralına dayandırıldığı gerekçeyle doktrinde; hâkim şirketin genel kurulda kullandığı oy nedeniyle doğan sorumlulu-

the liability arising from the vote cast by the controlling company in the general assembly is based on the principle of extension of the duty of loyalty of the controlling shareholder, and the liability for the observance of the rights of the non-community shareholders is based on the principle of the exercise of rights by preservation of rights, which is also based on the principle of good faith⁴⁶.

Pursuant to Art. 202/2 TCC, the duty of loyalty of the controlling shareholder is extended as to how the controlling shareholder votes in the general assembly of the subsidiary company, and the obligation to protect the interests of the subsidiary company is imposed⁴⁷. Here, the basis of the controlling shareholder’s liability is the breach of the duty of loyalty that is exclusive to him. In the doctrine, it is stated that the limits of the duty of loyalty are drawn by the important decisions set forth in Art. 202/2 of the TCC⁴⁸.

In the doctrine, there are different views on the nature of liability, such as liability arising from a debt relationship independent of performance, breach of the duty of loyalty, tort and contractual liability. Determining the basis of liability is important in terms of determining which provisions will be applied.

3. Violation of the Conditions Stipulated Under Art. 202/2 TCC

Structural decisions, mergers, demergers, spin-offs, type changes, etc. are listed in the TCC as illustrative rather than exhaustive. In this way, it is aimed to include important decisions that may lead to structural changes in the scope of application of the provision. Regarding structural changes such as mergers, spin-offs and conversion of type, the provisions to be applied in case of breach of law are regulated under Articles 191-193 of the TCC. There is no priority-subsidary relationship between these provisions and the provisions stipulated for the community of partnerships. The provisions under Art. 202/2 of the TCC do not overlap with these provisions; however, shareholders are granted more comprehensive application rights in the event that these decisions are taken within the group. In the doctrine, it is accepted that these provisions may be applied together to the extent appropriate to the structure of the group of companies⁴⁹.

In each concrete case, the consequences of the decision on the subsidiary company

ğun hâkim pay sahibinin sadakat borcunun genişletilmesi esasına dayandığı, topluluk dışı pay sahiplerinin haklarının gözetilmesi sorumluluğunun da yine dürüstlük kuralı temelli hakların sakınılarak kullanılması esasına dayandığı kabul edilmektedir⁴⁶.

TTK m. 202/2 ile hâkim pay sahibinin sadakat yükümlülüğü, bağlı şirket genel kurulunda ne yönde oy kullanacağı şeklinde genişletilmekte ve bağlı şirketin menfaatini gözetme borcu yüklenmektedir⁴⁷. Burada hâkim pay sahibinin sorumluluğunun temeli sadece kendisine mahsus olan sadakat borcunu ihlal etmesidir. Doktrinde sadakat borcunun sınırının TTK m. 202/2’de belirtilen önemli kararlar ile çizildiği belirtilmektedir⁴⁸.

Doktrinde sorumluluğun niteliği, edimden bağımsız borç ilişkisinden kaynaklanan yükümlülük, sadakat borcunun ihlali, haksız fiil ve sözleşmesel sorumluluk olduğu gibi farklı görüşler bulunmaktadır. Sorumluluğun esasının belirlenmesi, hangi hükümlerin uygulanacağının tespiti açısından önem arz etmektedir.

3. TTK m. 202/2’de Öngörülen Durumlara Aykırılık

TTK’de sayılmış olan yapısal kararlar alınması, birleşme, bölünme, tür değiştirme gibi işlemler tahdidi olmayıp örnekleme olarak sayılmıştır. Bu sayede yapısal değişikliğe yol açabilecek önemli nitelikteki kararların hükmün uygulama alanına dahil edilmesi amaçlanmaktadır. Kanunda birleşme, bölünme, tür değiştirme gibi yapısal nitelikte değişikliklere ilişkin olarak kanunda TTK’nin 191-193. maddeleri arasında hukuka aykırılık durumunda uygulanacak hükümler düzenlenmiştir. Bu hükümler ile ortaklıklar topluluğunda öngörülen hükümler arasında bir öncelik sonralık ilişkisi bulunmamaktadır. TTK m. 202/2’de yer alan düzenlemeler bu hükümler ile çakışmamakta ancak topluluk içerisinde bu kararların alınması durumunda pay sahiplerine daha kapsamlı başvuru hakları tanınmaktadır. Doktrinde ortaklıklar topluluğunun yapısına uygun düştüğü ölçüde bu hükümlere birlikte başvurulabileceği kabul edilmektedir⁴⁹.

Her somut olay bakımından kararın bağlı şirkete meydana getireceği sonuçlar değeren-

DİPNOT

43 Murat Gürel, “Bağlı Şirket Genel Kurulunda Alınan Yapısal Değişiklik Kararları Nedeniyle Hâkim Şirketin Sorumluluğuna İlişkin TTK Madde 202.2’nin Gerekliliği Üzerine”, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. 32, S. 2, 2016, s. 200.

44 Özcanlı, s. 448.

45 Özcanlı, s. 448.

46 Özcanlı, s. 448.

47 Ersin Çamoğlu, “Şirketler Topluluğunda Hâkimiyetin Kötüye Kullanılmasından Doğan Sorumluluk Davaları”, GÜHFD, C. 78, S. 2, Ekim 2013, s. 29.

48 Okutan Nilsson, s. 391

49 Akın, s. 308.

FOOTNOTE

43 Murat Gürel, “On the Necessity of Article 202.2 of the TCC Regarding the Liability of the Controlling Company Due to the Structural Change Decisions Taken in the General Assembly of the Subsidiary Company”, Journal of Banking and Commercial Law, V. 32, N. 2, 2016, p. 200.

44 Özcanlı, p. 448.

45 Özcanlı, p. 448.

46 Özcanlı, p. 448.

47 Ersin Çamoğlu, “Şirketler Topluluğunda Hâkimiyetin Kötüye Kullanılmasından Doğan Sorumluluk Davaları”, GÜHFD, V. 78, N. 2, Ekim 2013, p. 29.

48 Okutan Nilsson, p. 391

49 Akın, p. 308.

PART 2

should be evaluated and it should be decided whether the decision falls within the scope of Art. 202/2 TCC. The decision must be taken as a result of the actual exercise of control by the controlling company. If the decision giving rise to liability is a general assembly resolution, the controlling company must be able to influence the will of the general assembly by exercising its control. This is possible by holding the majority of the voting rights in the subsidiary company, obtaining the majority votes through voting agreements, and creating a position in the general assembly of the subsidiary company in which it can exercise its control in any way.

The decision should not have a justifiable reason that is clearly understandable for the subsidiary company. According to an opinion in the doctrine, the concept of just cause here is not used in a technical sense, and what is meant here is that it is understood that the transaction will cause damage for the subsidiary company and that it is not obligatory for the group to carry out such a transaction⁵⁰. According to another opinion, the concept of just cause is not only related to the interests of the company; it is also obligatory to consider the interests of the objecting shareholders. Since the interests envisaged to be compensated in the provision are the interests of the shareholders of the subsidiary company, it is not possible to make an assessment only with respect to the subsidiary company⁵¹.

In order for the liability arising from Article 202/2 of the TCC to arise, the controlling company must have caused the general as-

sembly resolution of the subsidiary company to be adopted without a justifiable reason, which is clearly understandable for the subsidiary company. Although it is not explicitly stated in the law, the decision in question must serve the interests of the community. Otherwise, this situation means a clearly unlawful exercise of dominance and may be annulled on the basis of the principle of good faith.

dirilmeli ve TTK m. 202/2'nin kapsamına girip girmeyeceğine karar verilmelidir. Kararın hâkim şirketin hâkimiyetini fiilen kullanması neticesinde alınması gerekmektedir. Eğer söz konusu sorumluluk doğuran karar bir genel kurul kararıysa, hâkim şirketin hâkimiyetini kullanmak suretiyle genel kuruldaki iradeye etki edebiliyor olması gerekmektedir. Bu ise bağlı şirketteki oy haklarının çoğunluğuna sahip olmak, oy sözleşmeler ile çoğunluk oylarını elde etmek ve herhangi bir şekilde bağlı şirket genel kurulunda hâkimiyetini kullanabileceği bir pozisyon oluşturulması ile mümkündür.

Kararın bağlı şirket bakımından açıkça anlaşılabilen haklı bir sebebinin olmaması gerekmektedir. Doktrinde öne sürülen bir görüşe göre, buradaki haklı sebep kavramı teknik anlamda kullanılmamış olup bununla kastedilen işlemin bağlı şirket açısından zarar doğuracağına anlaşılması ve topluluk bakımından böyle bir işlemin yapılmasının zorunlu olmamasıdır⁵⁰. Başka bir görüşe göre, haklı sebep kavramı sadece şirketin menfaati ile ilgili değildir, itirazda bulunan pay sahiplerinin menfaatlerinin bulunup bulunmadığının gözetilmesi de zorunlu kılınmaktadır. Hükümde telafi edilmesi öngörülen menfaatler bağlı şirket pay sahiplerinin menfaatleri olmakla sadece bağlı şirket bakımından değerlendirme yapılması mümkün değildir⁵¹.

TTK m. 202/2'den kaynaklanan sorumluluğun doğması için hâkim şirket, bağlı şirket açısından açıkça anlaşılabilir, haklı bir sebebi olmayan bağlı şirket genel kurul kararının alınmasına sebebiyet vermiş olmalıdır. Kanunda açıkça belirtilmese de söz konusu

sembly resolution of the subsidiary company to be adopted without a justifiable reason, which is clearly understandable for the subsidiary company. Although it is not explicitly stated in the law, the decision in question must serve the interests of the community. Otherwise, this situation means a clearly unlawful exercise of dominance and may be annulled on the basis of the principle of good faith.

In the doctrine, it is stated that the general assembly resolution of the subsidiary company, which does not have a clearly understandable and justifiable reason for the subsidiary company, shall not necessarily cause a loss for the subsidiary company. Accordingly, the fact that the resolution does not benefit the subsidiary company and does not serve its interests is also deemed sufficient for the liability to arise. Finally, there must be a causal link between the decision taken in the general assembly of the subsidiary company by the dominant company through the exercise of its dominance and the damage suffered by the shareholder of the subsidiary company.

4. Claim Rights and Scope Pursuant to Article 202/2 of the TCC

Article 202/2 of the TCC stipulates that the controlling company shall be liable to the shareholders of the subsidiary company in the event that the controlling company exercises its control by taking structural decisions without a clearly understandable justifiable reason. In this case, the shareholders of the subsidiary company may demand from the controlling company the indemnification of the damage incurred as a result of the decision or the purchase of the shares.

Pursuant to Article 202/2 of the TCC, in the event that the controlling company exercises its dominance unlawfully, the shareholders of the subsidiary company may file a lawsuit for damages against the controlling company or request the purchase of their shares by the controlling company. The purpose of this provision is to compensate the shareholders of the subsidiary company rather than the subsidiary company. The possibility of a general assembly resolution, which does not have a clearly understandable justifiable reason for the subsidiary company, causing a direct damage to the shareholder of the subsidiary company is limited. In terms of indirect damages, the fact that the reference to the liability of the board of directors of a joint

kararın topluluk menfaatine hizmet etmesi aranmaktadır. Aksi takdirde bu durum hâkimiyetin açıkça hukuka aykırı kullanılması anlamına gelmekle dürüstlük kuralı temelinde iptal edilebilecektir.

Doktrinde bağlı şirket açısından açıkça anlaşılabilir, haklı bir sebebi olmayan bağlı şirket genel kurul kararının bağlı şirket açısından muhakkak bir zarara sebebiyet vermiş olması gerekmeyeceği ifade edilmektedir. Buna göre, alınan kararın bağlı şirket bakımından bir yararının bulunmaması ve menfaatlerine hizmet etmemesi de sorumluluğun doğumu açısından yeterli kabul edilmektedir. Son olarak; hâkim şirketin hâkimiyetini kullanması suretiyle bağlı şirket genel kurulunda alınan karar ile bağlı şirket pay sahibinin uğramış olduğu zarar arasında illiyet bağı bulunmalıdır.

4. 202/2 Uyarınca Söz Konusu Olacak Talep Hakları ve Kapsamı

TTK m. 202/2'de hâkim şirketin, hâkimiyetini açıkça anlaşılabilir haklı bir sebebi bulunmayan yapısal kararlar almak suretiyle kullanması durumunda bağlı şirket pay sahiplerine karşı sorumlu olacağı düzenlenmiştir. Bu durumda bağlı şirket pay sahipleri hâkim şirketten kararın neticesinde meydana gelen zararın tazminini ya da payların satın alınmasını talep edebileceklerdir.

TTK m. 202/2 uyarınca hâkim şirketin hâkimiyetini hukuka aykırı kullanması durumunda bağlı şirket pay sahiplerine, zararın giderilmesi için hâkim şirkete karşı tazminat davası açma veya paylarının hâkim şirket tarafından satın alınmasını talep etme imkânı tanınmıştır. Bu hüküm ile amaçlanan, bağlı şirketten ziyade bağlı şirket pay sahibinin zararlarının giderilmesidir. Genel kurulda alınmış ve bağlı şirket bakımından açıkça anlaşılabilir haklı sebebi olmayan bir genel kurul kararının bağlı şirket pay sahibi açısından doğrudan bir zarara sebebiyet vermesi ihtimali sınırlıdır. Dolaylı zararlar bakımından ise, TTK m. 202/1'de anonim ortaklık yönetim kurulunun sorumluluğuna ilişkin yapılan atfın TTK m. 202/2'de yapılmamış olması, bu hükümler uyarınca dolaylı zararın talep edilip edilemeyeceği meselesini gündeme getirmektedir. Organ-

FOOTNOTE

⁵⁰ Çamoğlu, p. 25.

⁵¹ Okutan Nilsson, p. 310.

DİPNOT

⁵⁰ Çamoğlu, s. 25.

⁵¹ Okutan Nilsson, s. 310.

PART 2

stock company in Art. 202/1 TCC is not made in Art. 202/2 TCC raises the issue of whether indirect damages can be claimed under these provisions. If the view of organizational liability is accepted, this will not constitute an obstacle for the compensation of indirect damages. The danger of damage is sufficient for the shareholder to bring this claim, but the damage must have occurred in order for the court to award compensation.

Another right that may be asserted based on Article 202/2 of the TCC is the purchase of the shares by the controlling company at the stock exchange or real value or at a value to be determined by a generally accepted method. What needs to be proved here is not that the decision may cause a possible damage, but that the decision has damaged the rights and interests of the shareholders to an unbearable extent. In order to assert these claims, the shareholder of the subsidiary must vote against the resolution at the general assembly meeting where the resolution is adopted and have his/ her opposition recorded in the minutes of the meeting or object to the board of directors' resolution in writing.

In the event that the lawsuit stipulated under Article 202/2 of the TCC is filed, the court orders the controlling company to deposit as collateral an amount of money that covers the potential damages and the purchase value of the shares. Unless the collateral is deposited, no action may be taken regarding the general assembly resolution or the board of directors' resolution. The court will rule on the collateral ex officio and no demand is required. In case the lawsuit is filed in bad faith, the controlling company may also demand the deposit of collateral.

sal sorumluluk görüşünün kabulü halinde bu durum dolaylı zararın tazmini açısından bir engel oluşturmayacaktır. Pay sahibinin bu tazminat talebini yöneltebilmesi açısından zarar tehlikesi yeterlidir ancak mahkemenin tazminata hükmedebilmesi için zararın gerçekleşmiş olması gerekmektedir.

TTK m. 202/2'ye dayalı ileri sürülebilecek olan haklardan bir diğeri de, borsa veya gerçek değerinden veya genel kabul gören bir yöntemle belirlenecek bir değerle paylarının hâkim şirket tarafından satın alınmasıdır. Burada ispat edilecek olan şey, kararın muhtemel bir zarara sebebiyet verebileceği değil, karar sebebiyle pay sahiplerinin hak ve menfaatlerini çekilmez kılacak derecede zedelediğidir. Bu taleplerin öne sürülebilmesi açısından bağlı ortaklık ortağının, kararın alındığı genel kurulda ret oyu vererek muhalefetini toplantı tutanağına geçirtmesi veya yönetim kurulu kararına yazılı olarak itiraz etmesi gerekmektedir.

TTK m. 202/2'de öngörülen davanın açılması durumunda mahkeme, hâkim şirket tarafından muhtemel zararlar ve payların satın alma değerini karşılayan tutarda paranın teminat olarak yatırılmasına karar vermektedir. Teminat yatırılmadıkça genel kurul kararına veya yönetim kurulu kararına ilişkin hiçbir işlem yapılamaz. Teminata mahkeme re'sen hükmedecek olup talep gerekmemektedir. Davanın kötü niyetle açılması durumunda hâkim şirket de teminat yatırılmasını talep edebilecektir.

IV. RESOLUTION

It is accepted that the controlling company may exercise control over the subsidiary company through the use of the control instruments stipulated in the TCC. The exercise of dominance does not necessarily constitute a violation of law. In the regime envisaged under the TCC regarding the group of companies, the exercise of dominance through certain instruments such as equalization is permitted, but certain limitations are stipulated in order to prevent unlawful exercise of dominance. As a result, if the loss resulting from the direction and instruction is not made up for and the subsidiary company suffers harm as a result of making structural decisions within the subsidiary company, the controlling company and the members of the controlling company's board of directors will be held accountable for the unlawful exercise of control.

BIBLIOGRAPHY

ABUZER KENDİGELEN, New Turkish Commercial Code: Amendments, Innovations and First Determinations, 3rd Edition, İstanbul 2016.

ERSİN ÇAMOĞLU, Liability Cases Arising from Abuse of Dominance in a Group of Companies, S. 2, 2013.

FATMA BERİL ÖZCANLI, Unlawful Exercise of Dominance in a Group of Companies, 1st Edition, İstanbul 2021.

GÜL OKUTAN NILSSON, Corporate Group, 1. Baskı, İstanbul 2009.

HAMDİ YASAMAN, The Expanding Role of the Judge in the Draft Turkish Commercial Code, Banking and Commercial Law Journal, S. 4, 2009.

HASAN PULAŞLI, According to the Draft Turkish Commercial Code, the Basic Characteristics of the Group of Companies and Trust Liability of the Parent Corporation, Gazi University Journal of Law Faculty, S. 1, 2007.

İRFAN AKIN, Corporate Group Liability Law, First Press, Ankara 2014.

KÜRŞAT GÖKTÜRK, Principles of Liability in Group Companies, Second Press, Ankara 2022.

MURAT GÜREL, "On the Necessity of Article 202.2 of the TCC Regarding the Liability of the Controlling Company Due to the Structural Change Decisions Taken in the General Assembly of the Subsidiary Company", Banking and Commercial Law Journal, C. 32, S. 2, 2016.

NECLA AKDAĞ GÜNEY, Legal Liability of the Members of the Board of Directors of Joint Stock Companies, 2nd Edition, İstanbul 2010.

IV. SONUÇ

TTK'de öngörülen hâkimiyet araçlarının kullanılması suretiyle hâkim şirketin, bağlı şirket üzerinde hâkimiyet kurabileceği kabul edilmiştir. Hâkimiyetin kullanılması her durumda hukuka aykırılık teşkil etmez. TTK'de şirketler topluluğuna ilişkin öngörülen rejimde, denkleştirme gibi birtakım vasıtalarla hâkimiyetin kullanılabilmesine müsaade edilmiş ancak hukuka aykırı kullanımının önüne geçilmesi için bazı sınırlamalar öngörülmüştür. Buna göre yönlendirme ve talimattan doğan kaybin denkleştirilmemesi durumunda ve bağlı şirkette yapısal kararlar alınması suretiyle bağlı şirketin zarara uğratılması durumunda, hâkim şirket ve hâkim şirket yönetim kurulu üyelerinin hâkimiyetin hukuka aykırı kullanmasından dolayı sorumluluğu doğacaktır.

KAYNAKÇA

ABUZER KENDİGELEN, Yeni Türk Ticaret Kanunu: Değişiklikler, Yenilikler ve İlk Tespitler, 3. Baskı, İstanbul 2016.

ERSİN ÇAMOĞLU, Şirketler Topluluğunda Hâkimiyetin Kötüye Kullanılmasından Doğan Sorumluluk Davaları, S. 2, 2013.

FATMA BERİL ÖZCANLI, Şirketler Topluluğunda Hâkimiyetin Hukuka Aykırı Kullanılması, 1. Baskı, İstanbul 2021.

GÜL OKUTAN NILSSON, Şirketler Topluluğu, 1. Baskı, İstanbul 2009.

HAMDİ YASAMAN, Türk Ticaret Kanunu Tasarısı'nda Hâkimin Genişleyen Rolü, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, S. 4, 2009.

HASAN PULAŞLI, Türk Ticaret Kanunu Tasarısına Göre Şirketler Topluluğunun Temel Nitelikleri ve Hâkim Şirketin Güven Sorumluluğu, Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, S. 1, 2007.

İRFAN AKIN, Şirketler Topluluğu Sorumluluk Hukuku, 1. Baskı, Ankara 2014.

KÜRŞAT GÖKTÜRK, Şirketler Topluluğunda Sorumluluk Esasları, 2. Baskı, Ankara 2022.

MURAT GÜREL, "Bağlı Şirket Genel Kurulunda Alınan Yapısal Değişiklik Kararları Nedeniyle Hâkim Şirketin Sorumluluğuna İlişkin TTK Madde 202.2'nin Gerekliği Üzerine", Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, C. 32, S. 2, 2016.

NECLA AKDAĞ GÜNEY, Anonim Şirket Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu, 2. Baskı, İstanbul 2010.